

Mikro-elektromechanikai rendszerek

Interfészek és analóg-digitális jelek

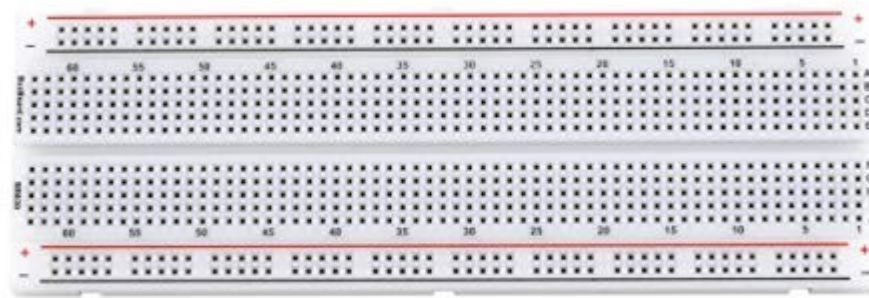
Oktató: Kajdocsi László
Iroda: Informatika Tanszék, A602
Email: kajdocsi.laszlo@sze.hu

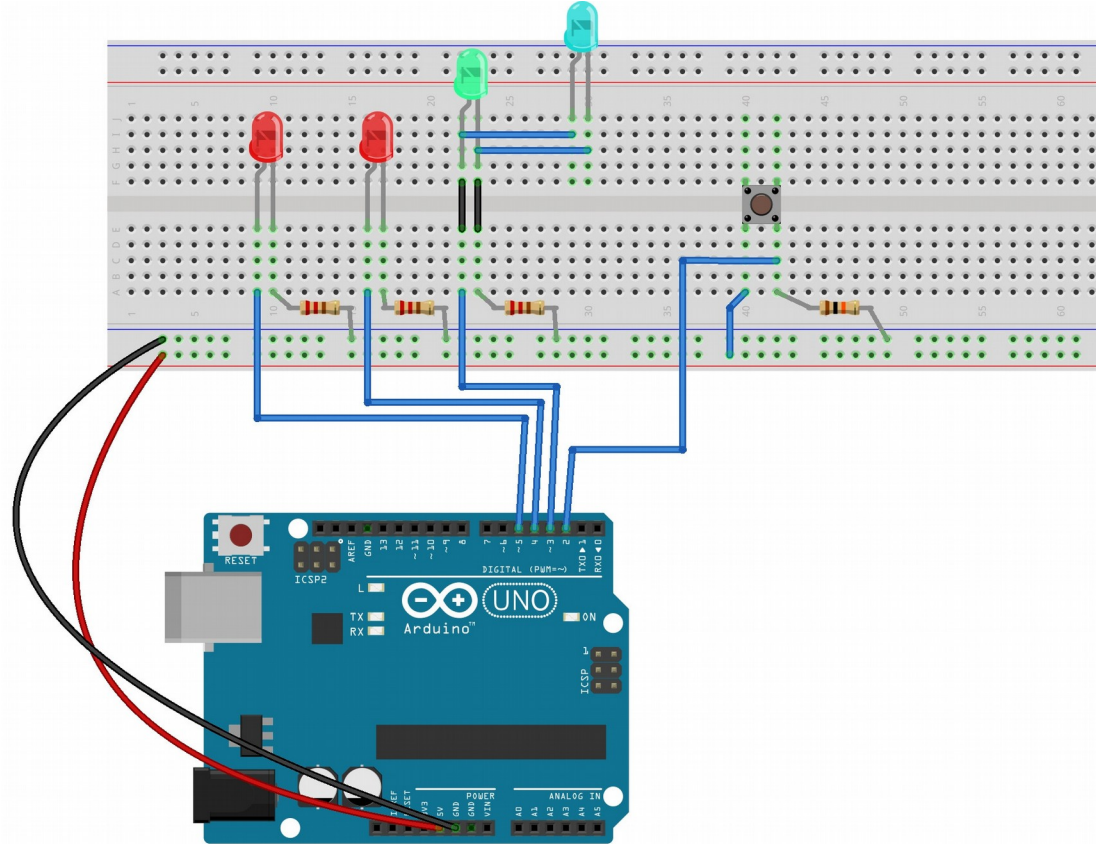
Hogyan építsünk demo rendszert?

Kell hozzá:

- **Breadboard**
- **Aktív és/vagy passzív elemek**
- **Vezetékek**
- **Vezérlő**

Hogyan építsünk demo rendszert?

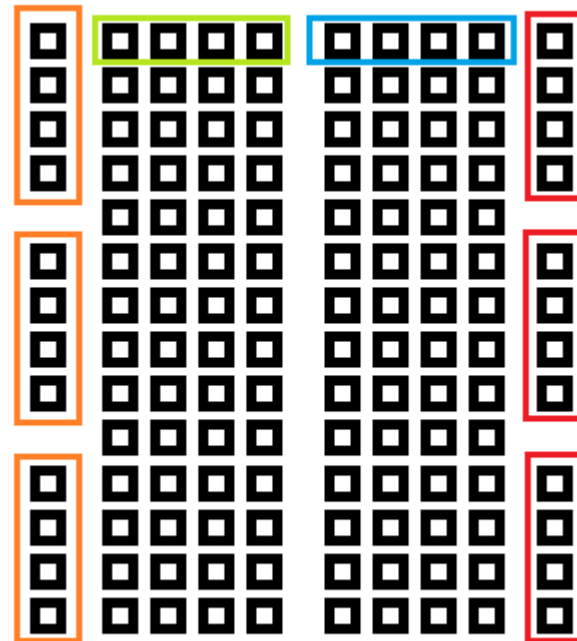
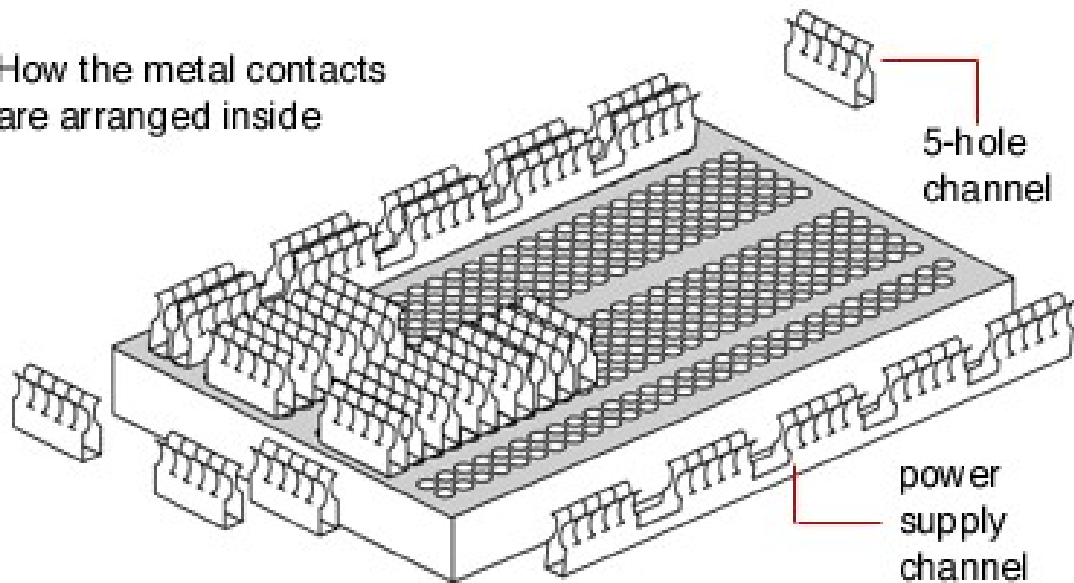

Mi az a breadboard?

- A breadboard (más néven próbapanel) egy elektronikai prototípusokhoz használatos konstrukció.
- Előnye, hogy forrasztásmentes, tehát gyorsan és könnyedén összeállítható rajta bármilyen elektronika.
- Hátránya, hogy az így készített prototípusok nem tartósak.

A breadboard kötése

How the metal contacts are arranged inside

Mi az interfész?

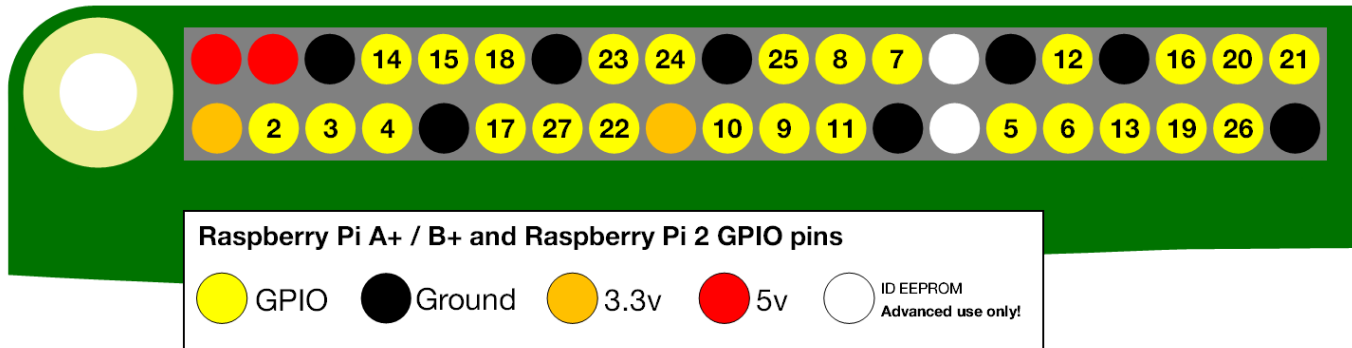
- **Az interfész (más néven kapcsolódási felület) általában két (vagy több) számítógépes eszköz érintkezési felülete.**
- **Lehet gép és ember közötti interakciós felület is.**
- **Általában vezetékes, de lehet vezeték nélküli megoldás**

Beágyazott rendszerek interfészei

- **GPIO (General Purpose Input/Output)**
- **SPI (Serial Peripheral Interface)**
- **UART (Universal Asynchronous Receiver-Transmitter)**
- **I²C (Inter-Integrated Circuit)**
- **USB (Universal Serial Bus)**

GPIO

- A GPIO (General Purpose Input Output) egy általános felhasználású port.
- Különféle kimeneti és bemeneti jeleket tudunk manipulálni.

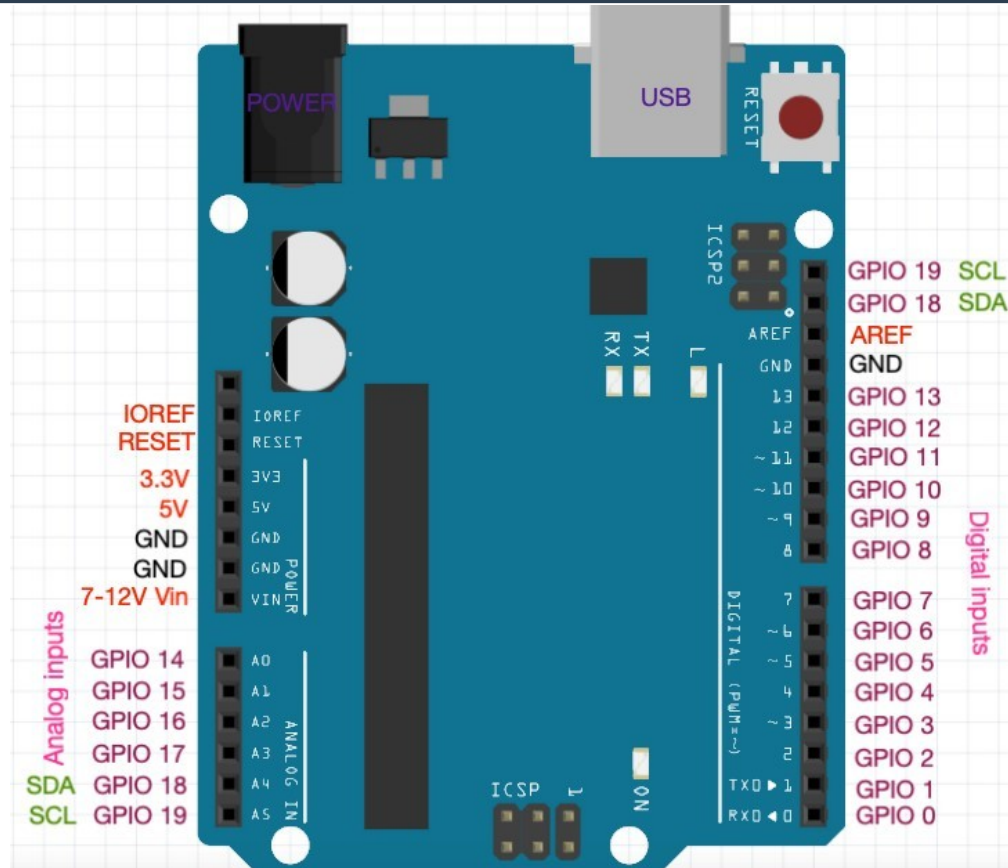

Raspberry Pi GPIO

Available for GPIO if I2C is disabled using raspi-config	3.3V	□ □	5V	Available for GPIO if serial is disabled using raspi-config
	GPIO2	□ □	5V	
	GPIO3	□ □	GND	
	GPIO4	□ □	GPIO14	
	GND	□ □	GPIO15	
Used by DotStars GPIO unavailable	GPIO17	□ □	GPIO18	Pins above this line are present on all Raspberry Pi boards
	GPIO27	□ □	GND	
	GPIO22	□ □	GPIO23	
	3.3V	□ □	GPIO24	
	GPIO10	□ □	GND	
GPIO Availability:	GPIO9	□ □	GPIO25	
	GPIO11	□ □	GPIO8	
	GND	□ □	GPIO7	
	DNC	□ □	DNC	
	GPIO5	□ □	GND	
No	GPIO6	□ □	GPIO12	Pins below line on Models A+, B+ and Pi 2
	GPIO13	□ □	GND	
	GPIO19	□ □	GPIO16	
	GPIO26	□ □	GPIO20	
	GND	□ □	GPIO21	
Maybe				
Yes				

Arduino GPIO

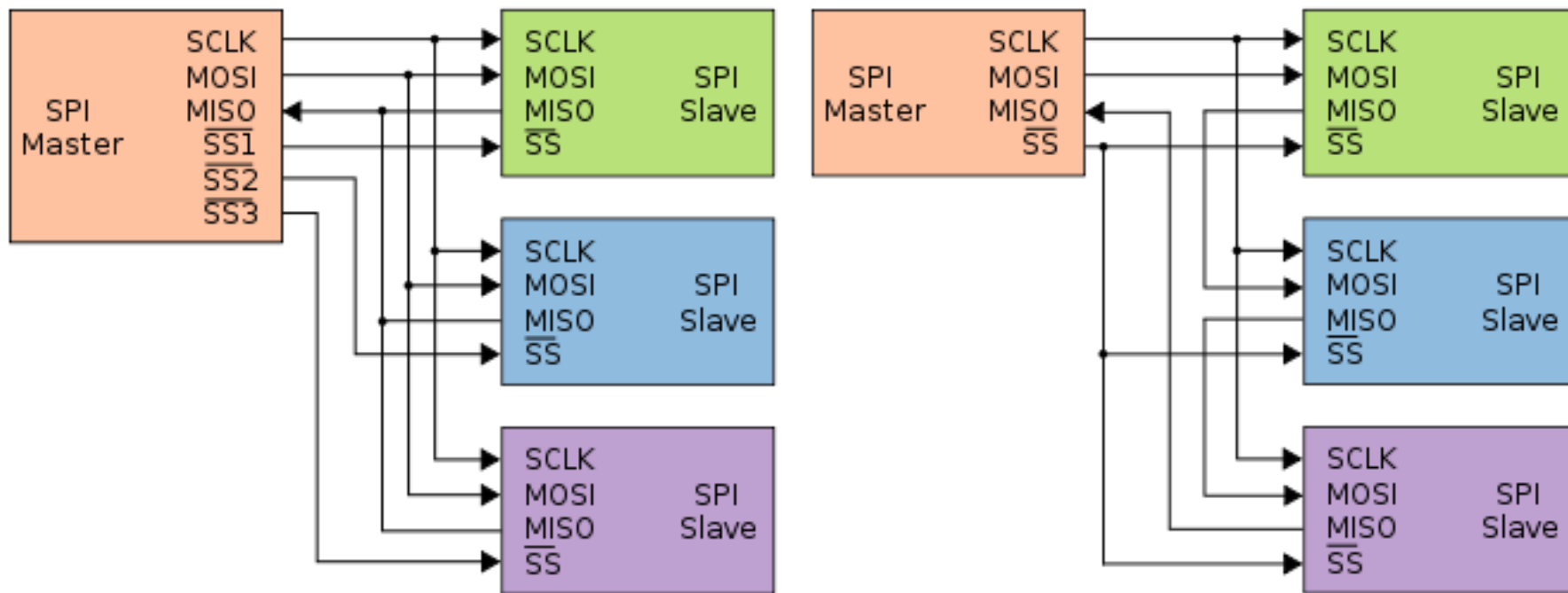
SPI

- **Ez egy szinkron soros kommunikációs interfész**
- **Rövidtávú kommunikáció jellemzi**
- **A Motorola fejlesztette ki a szabványt**
- **Full-duplex módban működik**
- **Négy logikai jellel rendelkezik**

Az SPI jelei

- **SCLK: Serial Clock (master kimenet)**
- **MOSI: Master Out Slave In (master adat kimenet)**
- **MISO: Master In Slave Out (slave adat kimenet)**
- **SS: Slave Select (master kimenet, aktív logikai alacsony szint)**

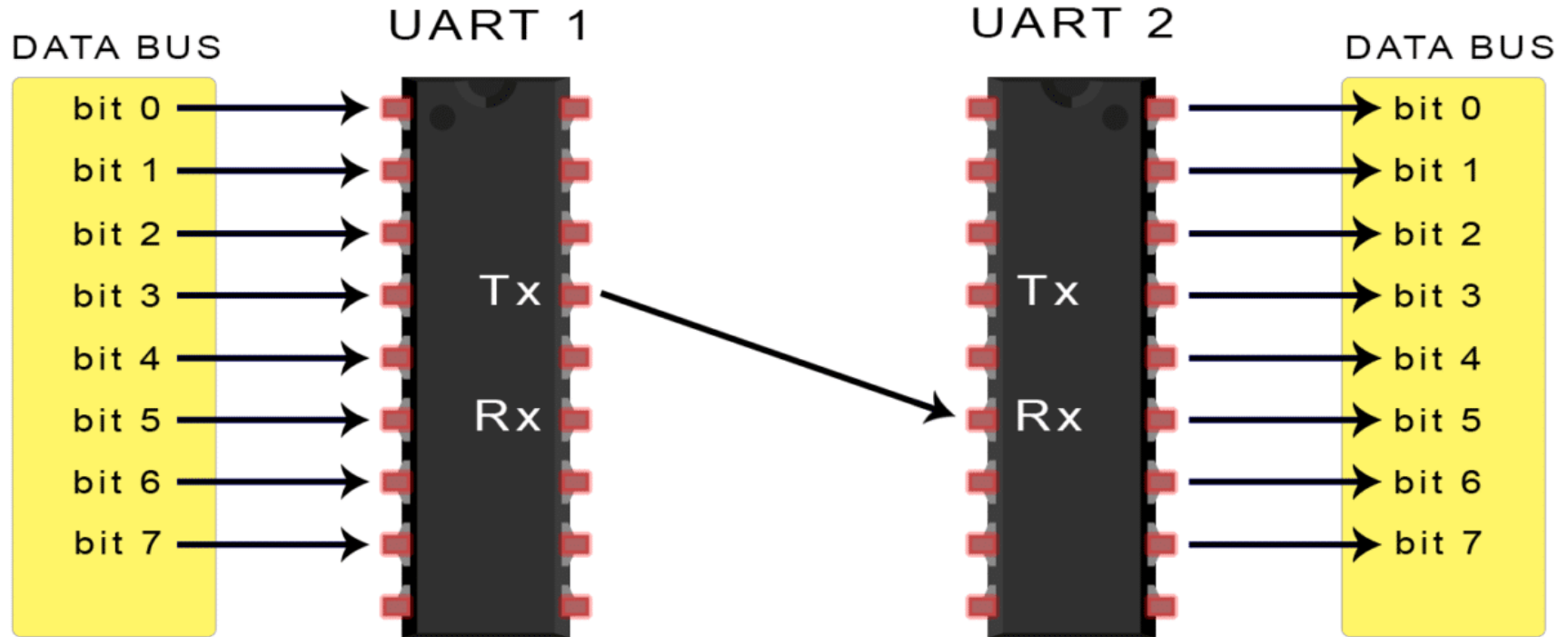
Az SPI jelei

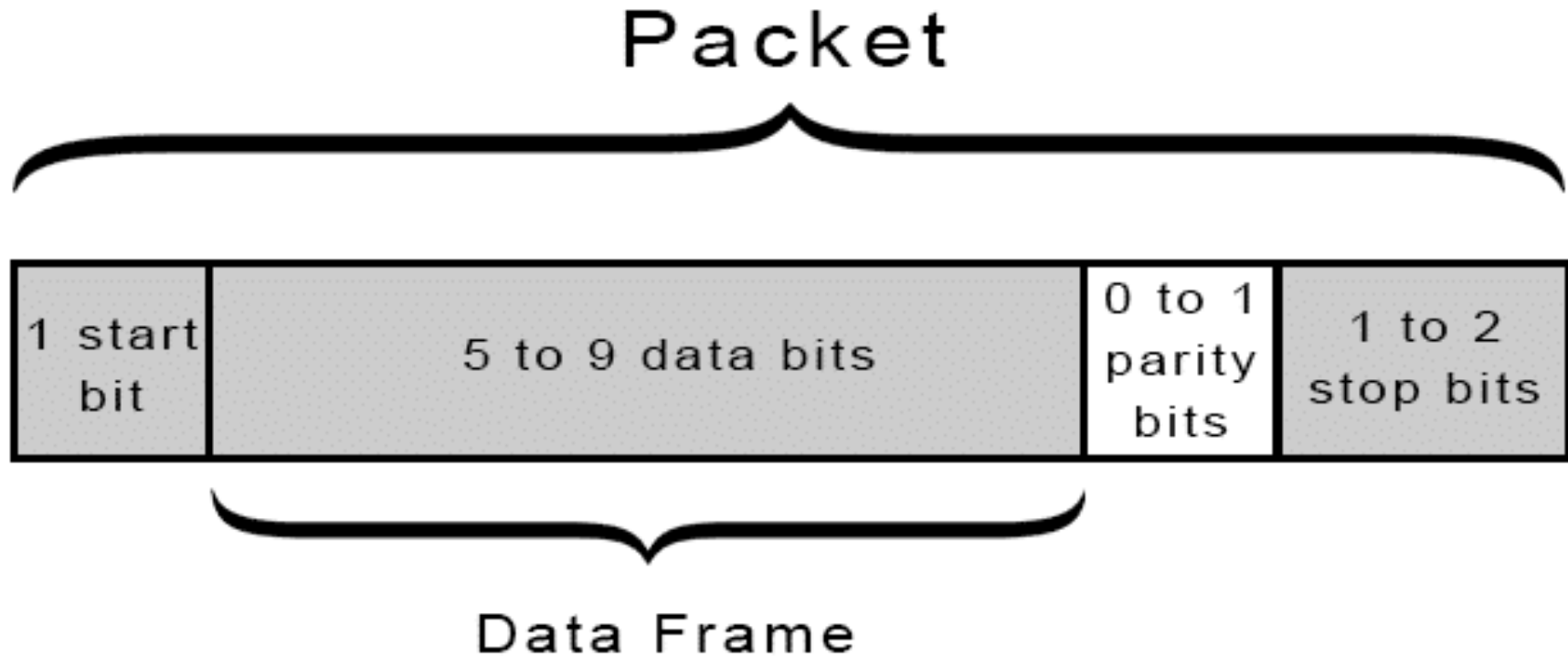
UART

- **Aszinkron soros kommunikációs interfész**
- **Állítható adatformátum és átviteli sebesség**
- **Általában egy különálló integrált áramkör**
- **A kommunikáció egyaránt lehet szimplex és duplex**
- **A küldő és fogadó fél ugyanolyan beállításokkal kell, hogy rendelkezzen (bit sebesség, karakterhosszúság, paritásbit, stopbit)**

UART kommunikáció

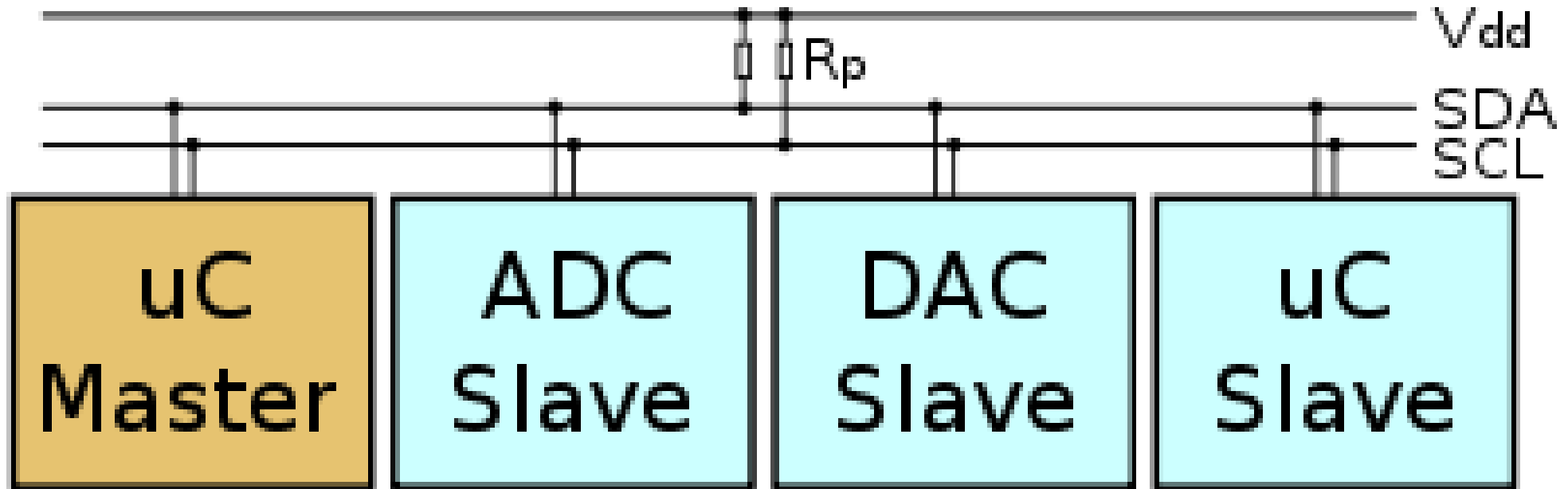
UART keretek

- **Két vezetékes soros interfész**
- **Kis sebességű kommunikáció**
- **A Philips fejlesztette ki**
- **Egyszerű használat, akár több master eszköz**
- **A felső sebességet kell csak definiálni**
- **Két felhízó ellenállás segítségével szinte korlátlan számú eszközt lehet összekötni**

I2C

USB

- **Ipari szabványként alkották meg, hogy összeköthessék a periféria eszközöket a számítógépekkel**
- **A kommunikáción túl, tápfeszültséget is képes továbbítani az eszközök számára**
- **Erősen korlátozott a hosszúságban (5m)**
- **Soros és párhuzamos kommunikációra is képes**

USB csatlakozók

Mini-USB

Micro-USB

USB Type-C

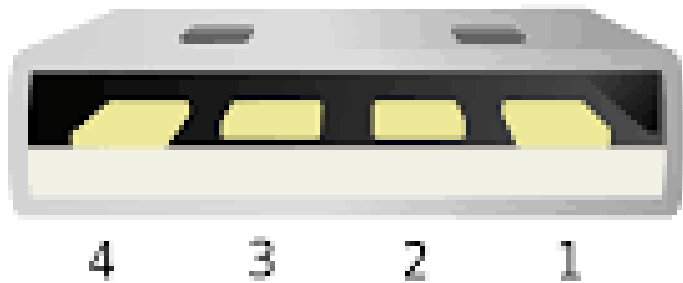

USB vezetékei

USB

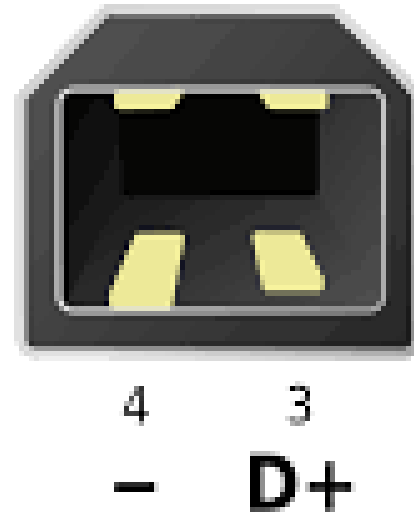
Standard A

- D+ D- +

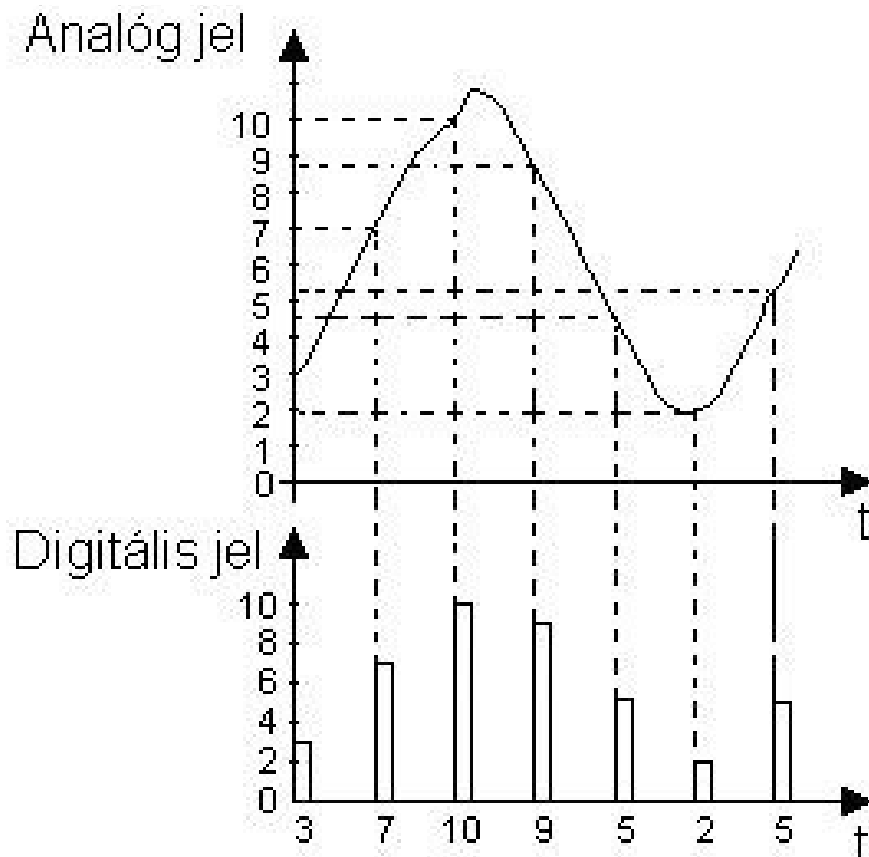

Standard B

+ D-
1 2

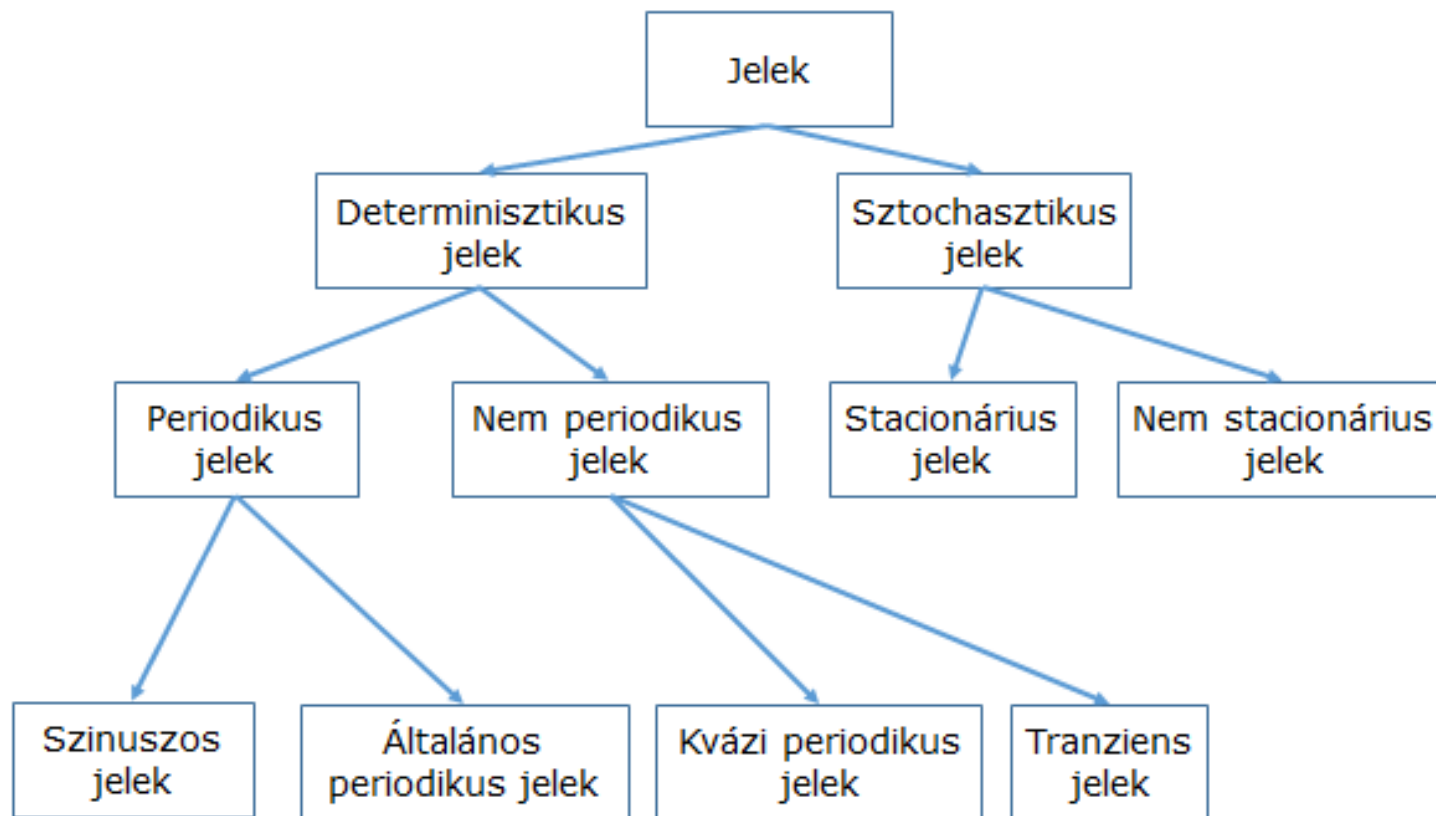
Analóg és digitális jelek

Analóg jelek tulajdonságai

- **Időben folytonos**
- **Kiszámítható, vagy sztochasztikus**
- **Pillanatnyi értékük az amplitúdó**
- **Diagramokon ábrázoljuk (x-idő, y-mennyiség)**
- **Analóg jelek pl.: nyomás, erő, hőmérséklet, áram, feszültség, stb.**

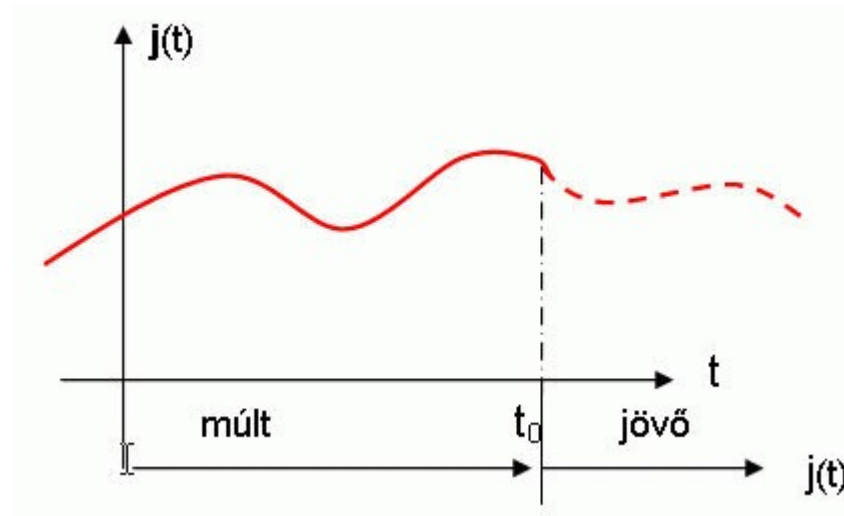
Analóg jelek osztályozása

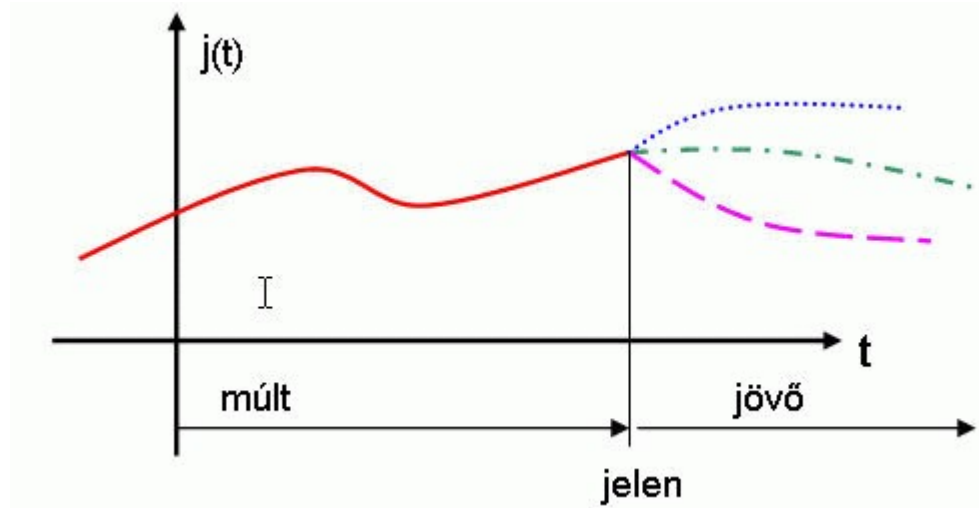
Determinisztikus jelek

- Azokat a jeleket, ahol a jel múltbeli viselkedésből és a jelenkori értékéből matematikai módszerek segítségével meg tudjuk határozni, a jel jövőbeli viselkedését, determinisztikus jeleknek nevezzük.

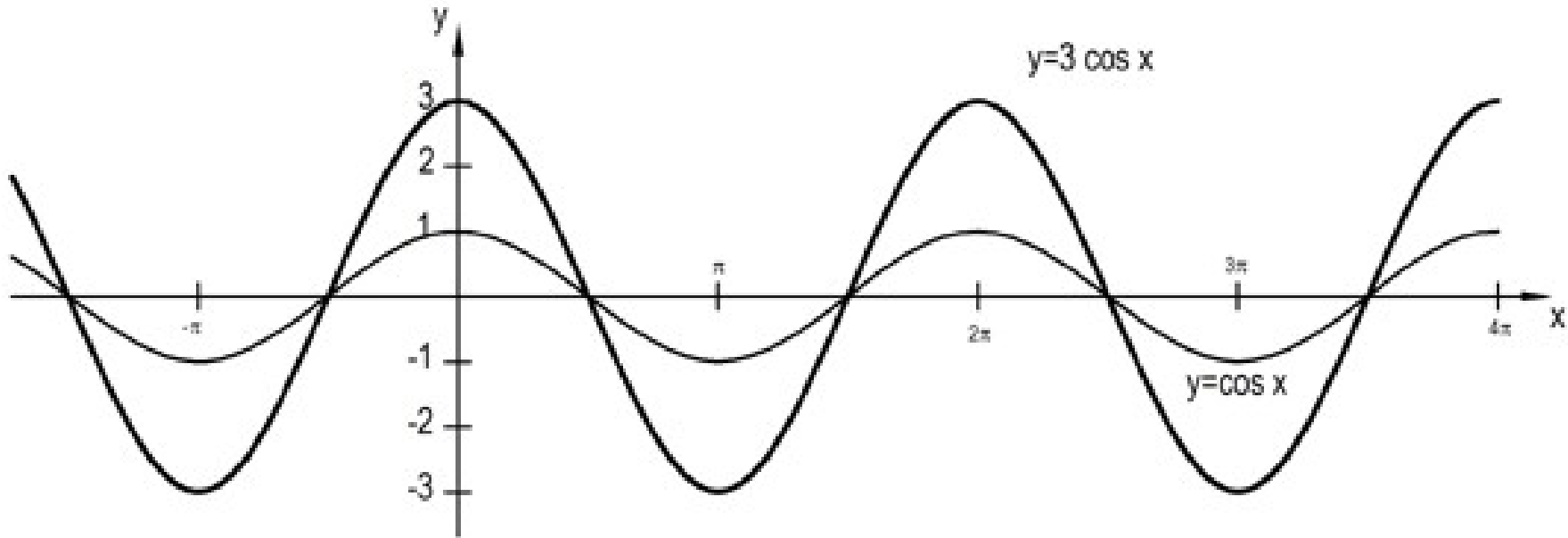
Sztochasztikus jelek

- Azokat a jeleket, ahol a jel múltbeli viselkedésből és a jelenkori értékéből nem lehet következtetni a jel jövőbeli viselkedésre sztochasztikus jeleknek nevezzük.

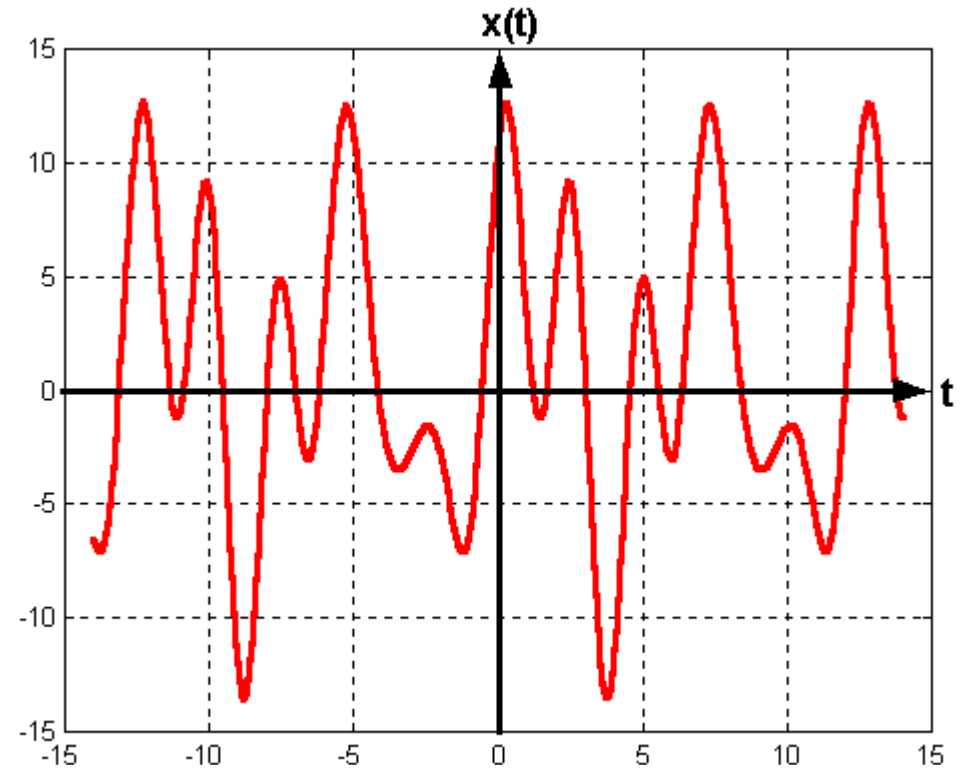
Periodikus jelek

- Egy $f(t)$ jelet periodikusnak nevezünk, ha adott időközönként ugyanaz a minta ismétlődik benne

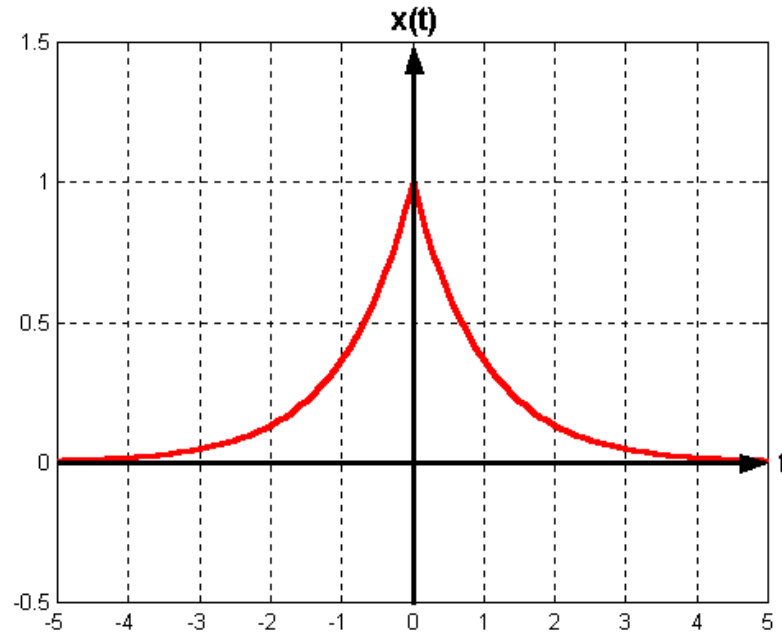
Kváziperiodikus jelek

- Kváziperiodikus jeleknek nevezzük azokat a jeleket, amelyek egy adott periódus alatt ismétlődnek, azonban az ismétlések nem periodikusak.

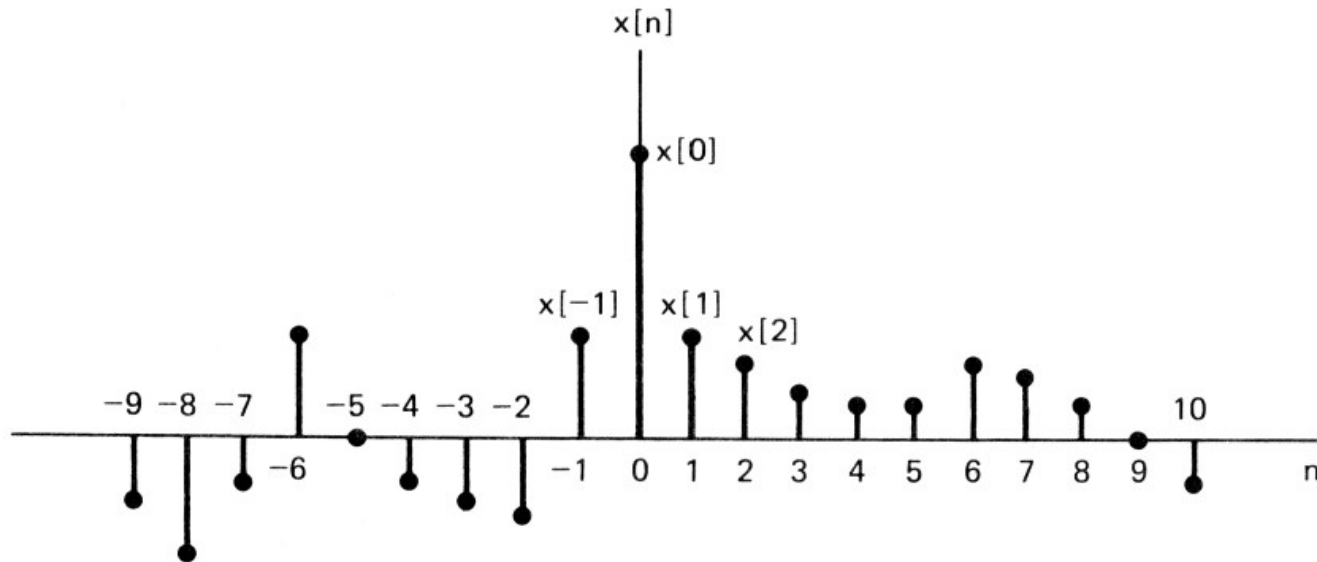
Tranziens jelek

- A tranziens jelek nem periodikusak, egyszeri lecsengésűek, és a jel által szállított energia véges

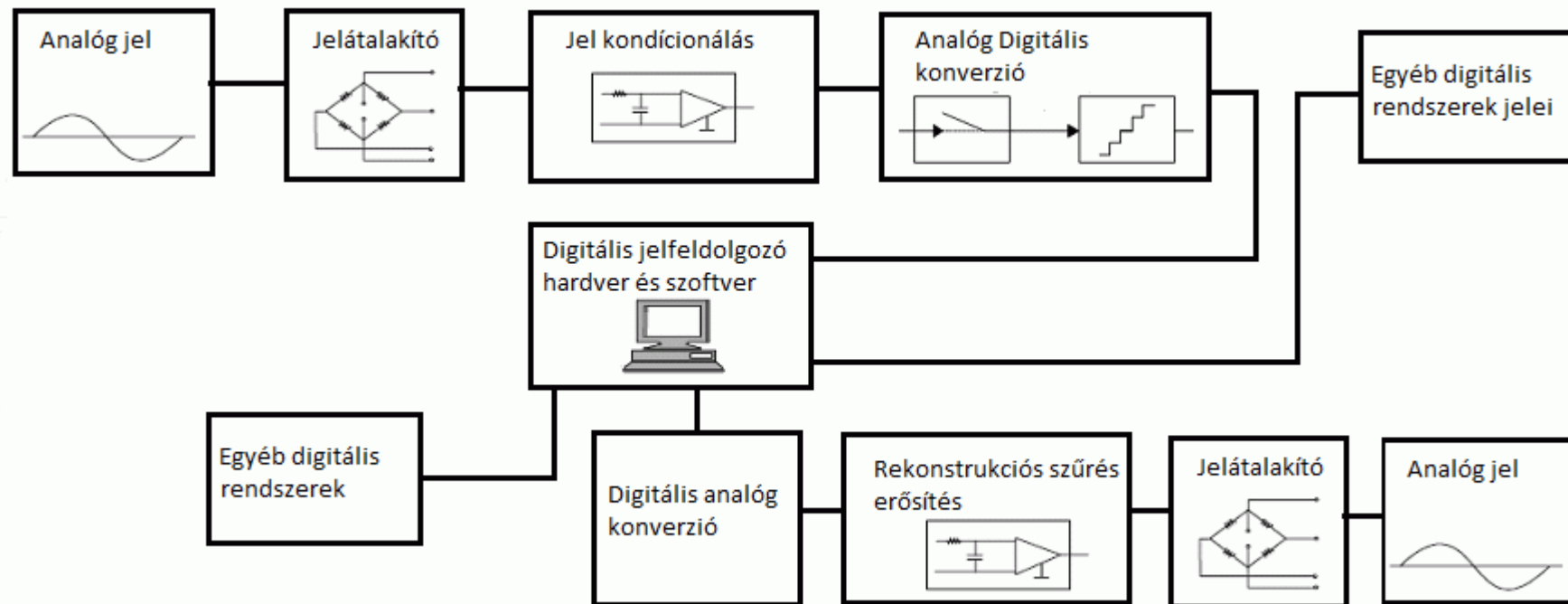

Digitális jelek

- Egy jelet digitálisnak nevezünk, ha értelmezési tartományában is és értékészletében is diszkrét.

Digitális jelfeldolgozás

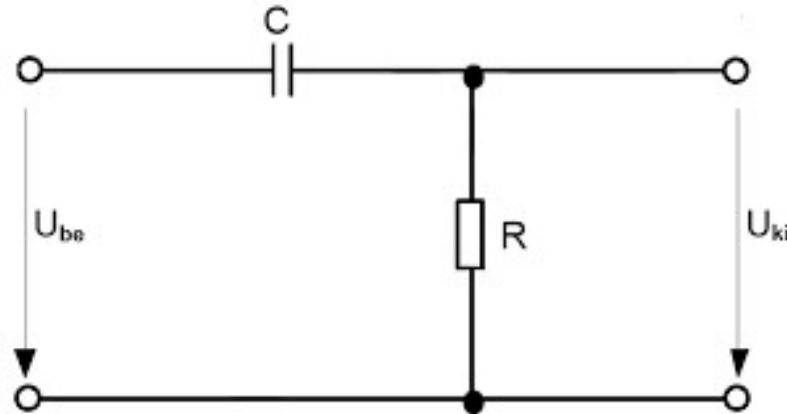
Jelátalakítók

Lásd: szenzorok tananyagrészt

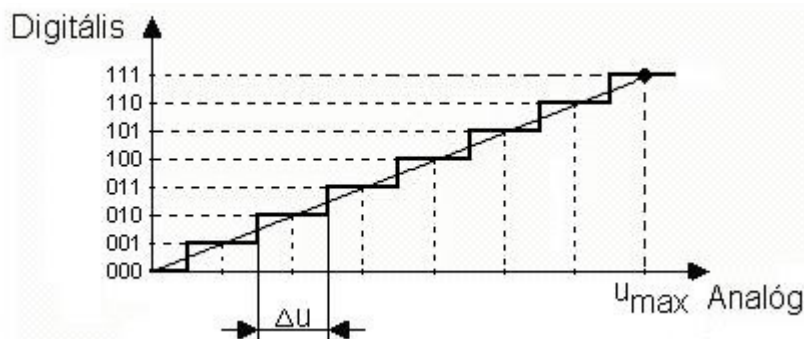
Jelkondicionálás

- A jelkondicionálás során a jelátalakítóból érkező jelet egyrészt erősítéssel a megfelelő intenzitásra állítjuk, másrészt szűrjük az analóg jelet a zajtól.
- Aluláteresztő szűrő (antialiasing filter):

A/D átalakítás

- Az analóg-digitális átalakítók (A/D konverter) a bementi feszültséget a feszültség nagyságával arányos egész számmá alakítják.
- Fontos tényezők még a(z): konverziós idő, mintavételi frekvencia, felbontás, legkisebb jelentőségű bit, sávszélesség.

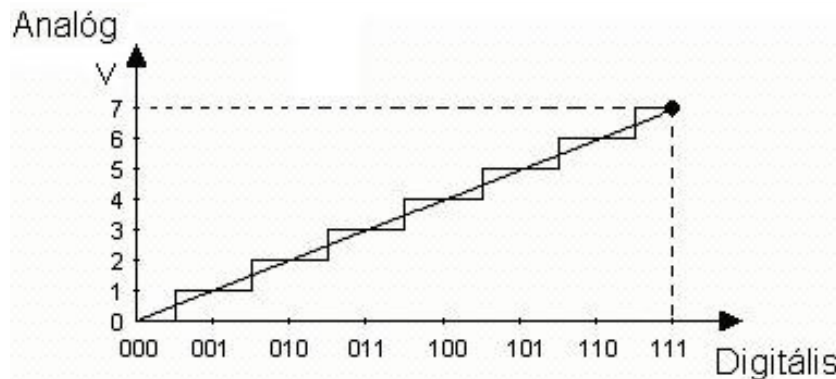

A jelfeldolgozó egység (DSP)

- A DSP-egység tartalmazza azt, a leggyakrabban szoftveres módon megvalósított logikát, melynek feladata az információ kinyerése és feldolgozása a digitalizált jelből.
- A szoftvereket könnyű az adott feladathoz igazítani.
- a DSP-egységekben megvalósított szoftvereknél törekedni kell a minél gyorsabb - lehetőleg valós idejű - futásra.

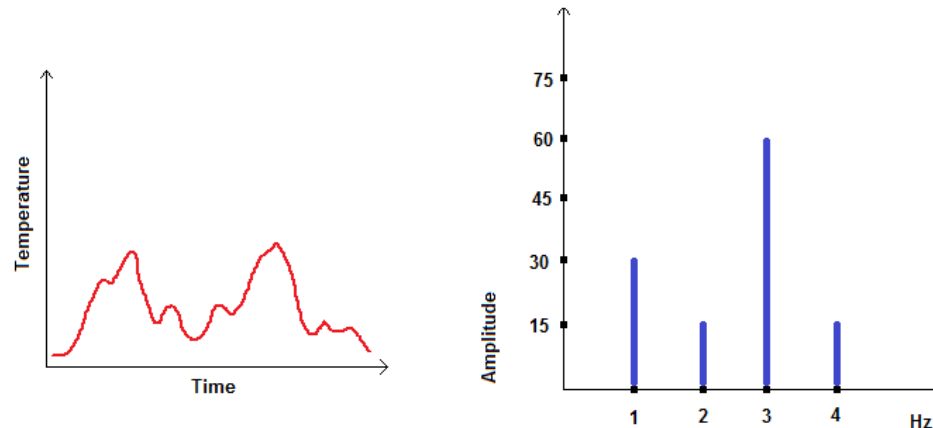
D/A átalakítás

- A D/A átalakítók feladata az, hogy a bemenetére érkező digitális jelből (bináris információból) azzal arányos analóg jelet hozzon létre a lehető legkisebb hibával.
- $U_{\text{kimax}} = U_{\text{LSB}} * (2^n - 1)$
- $U_{\text{ki}} = n * U_{\text{LSB}}$

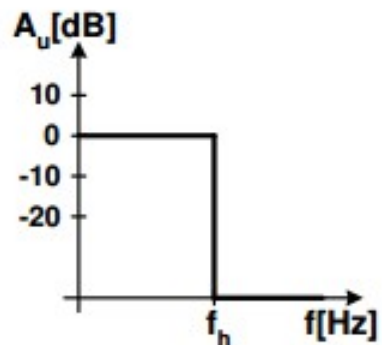

Jelfeldolgozási módszerek

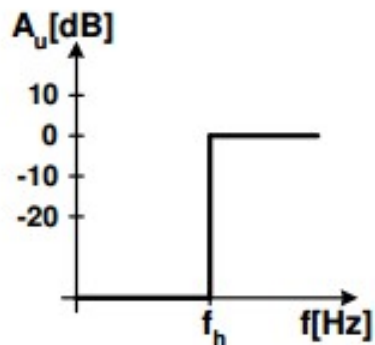
- Időalapú jelfeldolgozás (ha a jel időbeli viselkedésén akarunk változtatni)
- Frekvenciaalapú jelfeldolgozás (ha a feldolgozás alapja a jelben levő frekvenciákon végzett művelet): Fourier-sor

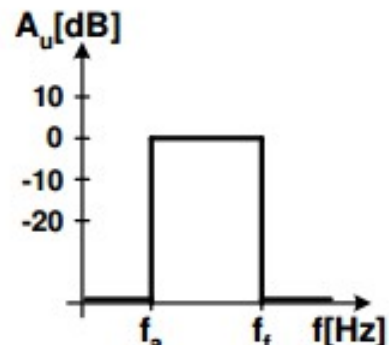
Digitális szűrők

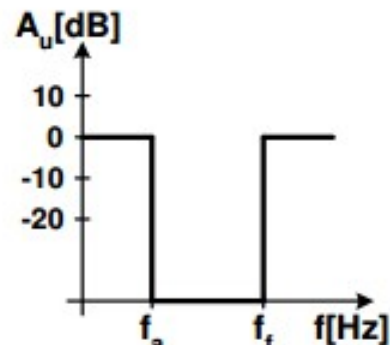
Aluláteresztő

Felüláteresztő

Sáváteresztő

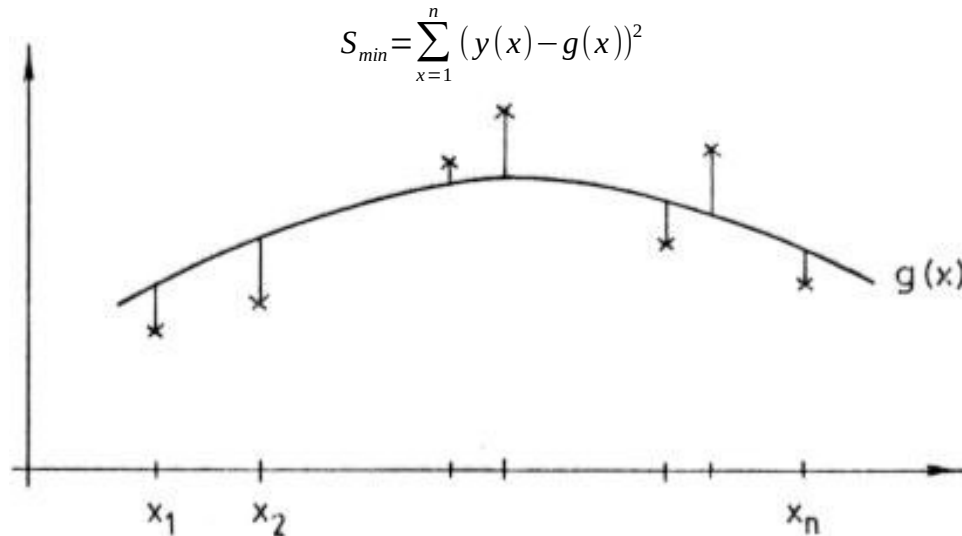
Sávzáró

Modellillesztés

- A jelfeldolgozás során gyakori feladat a mért jelek grafikus ábrázolása
- Nem a pontok közvetlen összekötése a cél, hanem a mért folyamatot legjobban megközelítő kvantitatív összefüggés megtalálása - amelyet illesztési függvénynek is nevezünk.
- Egyik legismertebb illesztő függvény a legkisebb négyzetek módszere

Legkisebb négyzetek módszere

- Az illesztési függvény együtthatóit úgy határozzuk meg, hogy a függvény egyenletéből szerkesztett görbe és a mérési adatok közötti (függőleges) távolságok négyzeteinek összege minimális legyen

**SZÉCHENYI
EGYETEM**
UNIVERSITY OF GYŐR

Köszönöm a figyelmet!